

Negyedszázad az oktatás és kutatás szolgálatában

(beszélgetés dr. Rosta István
főiskolai tanárral,
tudománytörténésszel)

K&Gy - Kezdük azzal: miért ezt a pályát választotta?

RI - Ez a döntés visszanyúlik a középiskolai évekre. Olyan középiskolába jártam, ahol a reáلتudományoknak nagy súlya volt. Mindig is szerettem a matematikát, a fizikát, de hozzá kell tennem, hogy a humánórákat is. Úgy döntöttem, hogy erre a pályára megyek, és ezért a Budapesti Műszaki Egyetemre adtam be a jelentkezésemet, ahová rögtön érettségi után fel is vettek. Akkoriban lehetőség volt arra, hogy a mérnöki tanulmányokkal párhuzamosan pedagógiai tanulmányokat is folytassak. Így 1970-ben, amikor elvégeztem az egyetemet, a mérnöki diplomám mellé egy mérnök tanárit is kaptam.

K&Gy - Később három tudományterület doktora lett, illetve energetikus szakmérnöki diplomát is szerzett. Ez a többfajta végzettség hogyan erősíti a tanári pályáját?

RI - A mérnöki pályán csupán néhány esztendő töltem el mint tervezőmérnök, de ott is már a pedagógiai diploma birtokában. Ezután kezdtem csak használni a tanári diplomámat, és ekkor köteleztem el magam véglegesen e pálya mellett. Így 55 évesen visszagondolva, az életemet mindig is végigkísérte a reál és humán tudományok együttese. Életem során valahogy mindig olyan helyzetben voltam, hogy mindkét „oldalon” szerzett műveltségemet is tudtam használni. Ezért is örülök, hogy már majdnem negyedszázada itt dolgozhatom a főiskolai karon, hiszen itt úgy próbáljuk a természettudományos és technikai kultúrát megfogalmazni a hallgatóknak, hogy az egy humán műveltségű ember számára legyen érdekes.

K&Gy - Oktató, kutató, tanszék- és intézetvezető. Hogyan tudja összeegyeztetni az ezekkel járó feladatok, megbízások teljesítését?

RI - Kell ehhez egy aránylag szigorú napirend. A munkát már korán reggel elkezdem, és amikor a délutáni vagy kora esti órákban befejezem, akkor egy rövid vacsoraszünet után otthon, az íróasztalomnál rendszerint dolgozom még este 10–11 óráig. Ebbe a napi 12 órába azért beleférnek ezek a feladatok, amiket el kell látnom. A kutatás természetesen, súlypontját tekintve, áttevődik az esti órákra, illetve a hétvégére.

K&Gy - A nemrég elkészült technikatörténet könyvét országos tankönyvvé nyilvánították. Ez mennyire befolyásolta a további tudományos ambícióit?

RI - Jó érzés, ha az ember túl van egy olyan kötet elkészítésén, amelyet az ország nagyon sok felsőoktatási intézményében használnak, és ez jelent egyfajta sikerélményt is. Továbbá

ez megerősítés is arra nézve, hogy szerencsés témát sikerült választani. Ez arra ösztönöz, hogy a témakört próbáljam kibővíteni a továbbiakban. Már dolgozom egy újabb köteten, melyben a kutatás időhatárai megegyeznek az előzőekkel, de egyes részei bővebbek lesznek.

K&Gy - *Az évek során – munkája elismeréseként – számos kitüntetést kapott, valamint 1998 óta Széchenyi professzori ösztöndíjas. Melyik elismerést tartja a legbecsebbnek, és miért?*

RI - Ha próbálom objektíve nézni ezeket az elismeréseket, akkor felépíthető egy hierarchia, egy rangsor. De én ezt nem tudom objektíven nézni, csak szubjektíven, és így hozzám legközelebb a Kaposvári Egyetem Csokonai Vitéz Mihály Pedagógiai Főiskolai Karának Főiskolai Díja áll. Nekem ez a legkedvesebb, mert ez annak a munkahelynek az elismerése, amelyiknél negyedszázada dolgozom, és amelyikkel kapcsolatban én soha nem bántam meg, hogy ide jöttem. Olyan a munkám, amelyet szívesen végzek. Nagyon kedves még számomra a szülővárosom (amely őseim szülővárosa is), Kaposvár kitüntetése.

K&Gy - *Az elmúlt évek során volt már főigazgató-helyettes, megbízott főigazgató, és most újra elvállalta a pedagógia kar későbbi főigazgató tisztét. Ezzel kapcsolatban mik a tervei?*

RI - Megtisztelőnek érzem, hogy a közösség felkért arra: ha majd két főiskolai kar lesz, pályázzam meg a pedagógiai kar főigazgatói tisztségét. Ezt én elismerésnek és megbecsülésnek érzem, de ez még egy távolabbi terv. Ami már most feladatként jelentkezik az, hogy foglalkozzunk az építendő kar terveivel, konzultációkat tartunk a tervezőkkel, hogy úgy készüljön az épület, hogy az kielégítse a pedagógiai oktatás igényeit. A későbbi szolgálatra is készülök, egyelőre a dokumentumok, szabályzatok, működési anyagok áttekintésével.

K&Gy - *Néhány szót a családjáról, mely bizonyára jelentősen hozzájárult sikereihez. Felesége jónévű szemész főorvos, fia szeptemberben került be maximális pontszámmal az egyetemre. Jut idő közös programra?*

RI - Nem könnyű szervezni a család életét otthon. De én azt hiszem, jó időbeosztással megoldható, hogy együtt is legyen a család. Ez persze legtöbbször az esti vagy hétvégi időszakokra esik. Nagy értéke van egy-egy Tesco-bevásárlásnak, mert hosszan tolongunk a tömegben (és ez persze jár kényelmetlenséggel), de a heti nagybevásárlásokon legalább együtt a család abban az egy-másfél órában.

K&Gy - *Azt szokták mondani, hogy a tudóembernek a hivatása egyben a hobbija is. Ha nem a szakterületével foglalkozik, akkor mi az, ami pihenést, szórakozást nyújt?*

RI - Ha szabadidőm van, és azzal sikerül hasznosan gazdálkodnom, akkor szívesen olvasok verseket, prózai szépirodalmat. Évek óta tervezem, de igazából még nem sikerült megvalósítani, hogy egy kicsit több időt fordítsak mozgásra, sportra. Ha időm engedné, szívesen teniszeznék többet, annyit, amennyit szeretnék, vagy legalább amennyi egészséges.

Az interjú elkészítése után kaptuk a hírt, hogy dr. Rosta Istvánt, a Magyar Tudomány Napja alkalmából Szentgyörgyi Albert-díjjal tüntette ki Mádl Ferenc köztársasági elnök.